

Na osnovu člana 17. stav 2. i člana 72. Zakona o hrani ("Službeni glasnik BiH", broj 50/04) i člana 17. Zakona o Vijeću ministara BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na prijedlog Agencije za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine u saradnji s nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, na 113. sjednici održanoj 21. januara 2010. godine, donijelo je

PRAVILNIK

O STANDARDIMA ZA STAVLJANJE JAJA NA TRŽIŠTE

DIO PRVI - OPĆE ODREDBE

Član 1. (Predmet)

Pravilnikom o standardima za stavljanje jaja na tržište (u daljnjem tekstu: Pravilnik) propisuju se uslovi za stavljanje na tržište jaja koja su proizvedena u Bosni i Hercegovini, uvezena iz drugih zemalja, te uslovi za jaja koja su namijenjena izvozu.

Član 2. (Definicije)

(1) Pojmovi korišteni u ovom pravilniku imaju sljedeće značenje:

- a) **jaja** su kokošija jaja u ljusci dobivena od kokoši nosilica iz roda *Gallus Gallus* namijenjena ljudskoj ishrani ili upotrebi u prehrambenoj industriji, osim razbijenih, inkubiranih i kuhanih jaja;
- b) **paket je** omot koji sadrži klasu "A" ili "B" jaja, isključujući pakete za transport i kontejnere za industrijska jaja;
- c) **slobodna prodaja** je prodaja jaja na malo, odnosno neposredna prodaja krajnjem potrošaču;
- d) **sakupljač** je bilo koje preduzeće registrirano za sakupljanje jaja od proizvođača za isporuku u centar za pakovanje, za isporuku na mjesto prodaje isključivo za veletrgovce, čiji su dobavljači odobreni kao centri za

- pakovanje, kao i za isporuku prehrambenoj i neprehrambenoj industriji;
- e) **prodati do datuma** podrazumijeva maksimalnu vremensku granicu za dostavljanje jaja do krajnjeg potrošača;
 - f) **prehrambena industrija** je bilo koje preduzeće koje proizvodi proizvode od jaja namijenjene za ljudsku potrošnju, osim objekata javne ishrane;
 - g) **neprehrambena industrija** je bilo koje preduzeće koje proizvodi proizvode koji sadrže jaja, a nisu namijenjeni za ljudsku potrošnju;
 - h) **objekti javne ishrane** su restorani, kantine, bolnice i drugi slični subjekti;
 - i) **industrijska jaja** su jaja koja nisu namijenjena za direktnu ljudsku potrošnju;
 - j) **serija ili lot** označava jaja u paketima ili nezapakovana iz jednog istog proizvodnog mjesta ili centra za pakovanje, smještenog na jednom mjestu, u istom paketu ili nezapakovana s jednim istim datumom nošenja jaja ili datumom minimalnog trajanja ili datumom pakovanja, istog načina uzgoja, i u slučaju razvrstavanja jaja, istog kvaliteta i procjene mase;
 - k) **prepakovanje** je fizički prijenos jaja u drugi paket ili ponovno označavanje paketa s jajima;
 - l) **razbijena jaja** su jaja sa oštećenom ljuskom i membranom, zbog čega može iscuriti njihov sadržaj;
 - m) **inkubirana jaja** su jaja uložena u inkubatore za inkubiranje kokošijih jaja, računato od momenta ulaganja;
 - n) **stavljanje na tržište** je držanje jaja u svrhu prodaje, uključujući i ponudu za prodaju, skladištenje, pakovanje, označavanje, distribuciju ili bilo koji drugi oblik prijenosa, bez obzira na to da li je besplatan ili nije, te uvoz i izvoz jaja;
 - o) **operater** je proizvođač jaja ili bilo koje drugo fizičko ili pravno lice uključeno u stavljanje jaja na tržište;
 - p) **proizvodno mjesto** je pogon u kojem se drže kokoši nosilice registrirane u skladu s posebnim propisima o uslovima koje moraju zadovoljavati farme i uslovima za zaštitu životinja na farmama;
 - r) **centar za pakovanje** je pravno ili fizičko lice ovlašteno za razvrstavanje jaja po kvalitetu i masi, te pakovanje jaja, koji može biti smješten u sklopu proizvodne jedinice;
 - s) **krajnji potrošač** je posljednji potrošač prehrambenog proizvoda, lice koje ne koristi hranu kao dio bilo kakve dalje prodaje, prerade ili slične radnje vezane za hranu;
 - t) **oznaka proizvođača** je registracijski broj proizvodnog mjesta, a koji definira način uzgoja peradi, državu porijekla i proizvođača.
- (2) Ostali pojmovi koji se koriste u ovom pravilniku definirani su odredbama posebnog propisa o higijeni hrane i higijeni hrane životinjskog porijekla.

DIO DRUGI - POSEBNE ODREDBE

Član 3.

(Razvrstavanje jaja po kvalitetu i masi)

- (1) S obzirom na kvalitet, jaja se razvrstavaju na:
 - a) jaja klase "A" ili svježa jaja;
 - b) jaja klase "B";
- (2) Jaja klase "A" moraju se razvrstavati i po masi. Međutim, po masi se ne moraju razvrstavati jaja koja se isporučuju prehrambenoj ili neprehrambenoj industriji.
- (3) Jaja klase "B" mogu se isporučivati samo prehrambenoj i neprehrambenoj industriji.

Član 4.

(Uslovi kvaliteta)

- (1) Jaja klase "A" moraju ispunjavati sljedeće uslove kvaliteta:
 - a) da je ljuska i pokožica normalnog oblika, čista i neoštećena;

- b) da zračna komora nije viša od 6 mm i da je nepokretna, dok za jaja koja će se označiti kao "ekstra" ne smije prelaziti 4 mm;
 - c) da se žumance pri prosvjetljavanju jajeta vidi kao sjena nejasnih obrisa i da je pri naglom okretanju jajeta nepokretno ili neznatno pokretno, te da se nalazi u sredini jajeta;
 - d) da je bjelance bistro i prozirno;
 - e) da je zametak neprimjetnog razvoja;
 - f) da nema stranih materija;
 - g) da nema stranog mirisa.
- (2) Jaja klase "A" ne smiju biti prije ni poslije klasiranja prana, ni na bilo koji način čišćena, izuzev kako je to navedeno u članu 5. ovog pravilnika.
 - (3) Jaja klase "A" ne smiju biti tretirana za čuvanje ili hlađena u prostorijama ili postrojenjima u kojima se temperatura umjetno održava na manje od 5°C.
 - (4) Jaja koja su držana na temperaturi nižoj od 5°C tokom transporta kraćeg od 24 sata ili u prostorima za maloprodaju do 72 sata neće se smatrati hlađenim.
 - (5) Jaja klase "B" su jaja koja ne ispunjavaju zahtjeve primjenjive za jaja klase "A".
 - (6) Jaja klase "A" koja više nemaju karakteristike iz stava (1) ovog člana mogu se razvrstati u jaja klase "B".

Član 5.

(Pranje jaja)

- (1) Centri za pakovanje mogu biti ovlašteni za pranje jaja u skladu s posebnim propisom i nacionalnim vodičem sistema za pranje jaja.
- (2) Ovim pravilnikom preporučuje se razvoj i izrada nacionalnih vodiča za dobru praksu sistema pranja jaja za subjekte koji posluju s hranom i u skladu s posebnim propisima o higijeni hrane.

Član 6.

(Razvrstavanje jaja klase "A" po masi)

- (1) Jaja klase "A" razvrstavaju se po masi na:
 - a) XL - vrlo velika: ≥ 73 g;
 - b) L - velika: ≥ 63 g i < 73 g;
 - c) M - srednja: ≥ 53 g i < 63 g;
 - d) S - mala: < 53 g.
- (2) Razvrstavanje jaja po masi mora biti označeno odgovarajućim slovima ili izrazima u skladu sa stavom (1) ovog člana ili kombinacijom oboje, što može biti dopunjeno odgovarajućim rasponom mase.
- (3) Ostale dodatne indikacije mogu se koristiti pod uslovom da one neće biti pogrešno shvaćene kao slova ili izrazi u stavu (1) ovog člana te da budu u skladu s Pravilnikom o općem deklariranju ili označavanju upakovane hrane ("Službeni glasnik BiH", broj 87/08).
- (4) Izuzev od odredbi stava (1) ovog člana, ako su jaja klase "A" različite veličine pakovana zajedno u istom paketu, minimalna netomasa jaja navodi se u gramima s naznakom "jaja različitih veličina" ili odgovarajućim nazivom, koji se nalazi na vanjskoj površini paketa.

Član 7.

(Centri za pakovanje)

- (1) Samo centri za pakovanje razvrstavaju, pakuju i označavaju pakovanja jaja.
- (2) Samo preduzeća koja zadovoljavaju uslove navedene u članu 8. ovog pravilnika mogu se registrirati kao centri za pakovanje.
- (3) Nadležni organi, ministarstva poljoprivrede entiteta, kantona i Brčko Distrikta BiH (u daljnjem tekstu: nadležni organi) registrirat će centre za pakovanje da razvrstavaju jaja i dodjeljuju oznaku centra za pakovanje svakom operateru čiji je prostor i tehnička oprema pogodna za razvrstavanje jaja po kvalitetu i masi.

- (4) Odgovarajuća tehnička oprema za razvrstavanje jaja po masi nije potrebna za centre za pakovanje koji rade isključivo za prehrambenu i neprehrambenu industriju.
- (5) Nadležni organ dodijelit će centru za pakovanje oznaku centra za pakovanje s početnom oznakom BA (Bosna i Hercegovina).

Član 8.

(Uslovi koje moraju ispunjavati centri za pakovanje)

- (1) Centri za pakovanje moraju imati tehničku opremu potrebnu kako bi se osiguralo da su jaja obrađena ispravno, i to:
- pododnu opremu za osvjetljavanje jaja, automatski ili kontinuirani pregled, koja omogućava da osoblje provjeri kvalitet svakog pojedinog jajeta ili drugu odgovarajuću opremu;
 - uređaj koji mjeri visinu zračne komore u jajetu;
 - opremu za razvrstavanje jaja po masi;
 - jednu ili više atestiranih vaga za vaganje jaja;
 - opremu za označavanje jaja.
- (2) Registracija iz člana 7. ovog pravilnika bit će oduzeta u bilo koje vrijeme ako centar za pakovanje prestane ispunjavati uslove propisane stavom (1) ovog člana.

Član 9.

(Označavanje jaja)

- (1) Jaja klase "A" označavaju se oznakom proizvođača.
- (2) Jaja klase "B" označavaju se oznakom proizvođača i/ili drugom oznakom.
- (3) Jaja klase "B" mogu se izuzeti od zahtjeva navedenih u stavu (2) ovog člana, ako se ta jaja prodaju isključivo na teritoriji Bosne i Hercegovine.
- (4) Označavanje jaja u skladu sa st. (1) i (2) ovog člana vrši se u proizvodnom pogonu ili u prvom centru za pakovanje kojem su jaja isporučena.
- (5) Jaja koja se prodaju neposredno krajnjem potrošaču na mjestu proizvodnje ili na lokalnoj javnoj tržnici označavaju se u skladu sa stavom (1) ovog člana.
- (6) Od zahtjeva iz stava (5) ovog člana mogu se izuzeti proizvođači jaja koji imaju do 50 kokoši nesilica pod uslovom da je ime i adresa proizvođača istaknuta na mjestu prodaje i da su ispoštovani ostali zahtjevi navedeni u posebnom propisu o deklariranju neupakovane hrane.

Član 10.

(Rokovi za razvrstavanje, označavanje i pakovanje jaja i označavanje paketa)

- (1) Jaja se moraju razvrstavati, označiti i pakovati u roku od deset dana od dana nošenja.
- (2) Jaja namijenjena stavljanju na tržište kao jaja klase "A" sa oznakom "ekstra" moraju se razvrstavati, označiti i pakovati u roku od četiri dana od dana nošenja.
- (3) Datum minimalnog trajanja u skladu s članom 18. stav (1) ovog pravilnika označava se u vrijeme pakovanja.

Član 11.

(Označavanje ambalaže za transport)

- (1) Proizvođač na mjestu proizvodnje mora navesti na svakom pakovanju jaja za transport sljedeće podatke:
- ime i adresu proizvođača;
 - oznaku proizvođača;
 - broj jaja i/ili njihovu masu;
 - datum nošenja;
 - datum otpreme.
- (2) Ako se u centar za pakovanje dostavljaju nezapakovana jaja iz vlastite proizvodne jedinice smještene na istoj lokaciji, podaci iz stava (1) ovog člana označavaju se u centru za pakovanje.
- (3) Podaci iz stava (1) ovog člana primjenjuju se na pakete za transport i moraju biti sadržani u pratećoj dokumentaciji, a kopiju tih dokumenata treba sačuvati svaki od operatera. Originali popratnih dokumenata moraju se čuvati u centrima za pakovanje koji klasificiraju jaja.

- (4) Informacije iz stava (1) ovog člana koje se odnose na transport ne smiju biti izmijenjene i treba da ostanu na ambalaži dok se jaja neposredno ne upute na razvrstavanje, obilježavanje, pakovanje i dalju preradu.

Član 12.

(Označavanje jaja za prekogranične isporuke)

- (1) Jaja dostavljena s proizvodnog mjesta sakupljaču, centru za pakovanje ili neprehrambenoj industriji smještenim u drugoj državi, označavaju se oznakom proizvođača prije napuštanja mjesta proizvodnje.
- (2) Nadležni organ odobrava odstupanje iz stava (1) ovog člana ako proizvođač potpiše ugovor o isporuci sa centrom za pakovanje u drugoj državi u kojem se zahtijeva označavanje u skladu s odredbama ovog pravilnika. Takvo odstupanje može se odobriti samo na zahtjev obje strane potpisnice uz prethodno pisano odobrenje države u kojoj je centar za pakovanje. U takvim slučajevima pošiljku mora pratiti kopija ugovora.
- (3) Rok trajanja ugovora o isporuci iz stava (2) ovog člana ne može biti manji od mjesec dana.

Član 13.

(Oznaka proizvođača)

- (1) Oznaka proizvođača sastoji se od šifre i slova, i to za:
- podatak o načinu uzgoja peradi izražen brojem u skladu s članom 18. ovog pravilnika;
 - države porijekla;
 - broja proizvođača.
- (2) Oznaka proizvođača mora biti lako vidljiva i jasno čitljiva i biti visoka najmanje 2 mm.
- (3) Gdje zbog tehničkih razloga nije moguće označiti napukla ili isprljena jaja, označavanje proizvođača nije obavezno.

Član 14.

(Označavanje jaja klase "B")

Oznaka za jaja klase "B" mora biti u krugu čiji je prečnik najmanje 12 mm oko slova "B" koje je najmanje 5 mm visine ili lako uočljiva bojena tačka od najmanje 5 mm.

Član 15.

(Označavanje jaja dostavljenih direktno prehrambenoj industriji)

Operateri na vlastiti zahtjev mogu biti oslobođeni obaveza označavanja u skladu s članom 3. ovog pravilnika gdje su jaja isporučena direktno iz proizvodnog pogona prehrambenoj industriji.

Član 16.

(Označavanje paketa)

- (1) Paketi koji sadrže jaja klase "A" treba na vanjskoj površini da budu vidljivo i čitko označeni sljedećim podacima:
- oznaka centra za pakovanje;
 - razvrstavanje po kvalitetu; paketi moraju biti označeni kao "klasa A", slovom "A" odnosno slovom "A" zajedno s riječju "svježa";
 - razvrstavanje po masi u skladu s članom 6. ovog pravilnika;
 - podatak o minimalnom roku trajanja u skladu s članom 18. ovog pravilnika;
 - tekst "oprana jaja" za oprana jaja u skladu s članom 5. ovog pravilnika;
 - kao posebne uslove skladištenja, znak koji savjetuje potrošače da čuvaju jaja na hladnom mjestu nakon kupovine.
- (2) Osim uslova propisanih u stavu (1) ovog člana, paketi koji sadrže jaja klase "A" moraju na vanjskoj površini imati vidljivu i jasno čitljivu oznaku načina uzgoja u skladu s članom 17. ovog pravilnika.
- (3) Naziv oznake proizvođača mora biti istaknut na pakovanju ili u paketu.
- (4) Paketi koji sadrže jaja klase "B" moraju na vanjskoj površini biti vidljivo i čitko označeni sljedećim podacima:

- a) oznaka centra za pakovanje;
 - b) razvrstavanje po kvalitetu; paketi moraju biti označeni kao "klasa B" ili slovom "B";
 - c) datum pakovanja.
- (5) Etikete na pakovanjima stavljaju se tako da se prilikom otvaranja paketa pokidaju.

Član 17.

(Oznaka načina uzgoja peradi)

- (1) Podatak o načinu uzgoja peradi mora se nalaziti na samim jajima, te se može nalaziti i na pakovanju jaja, a mora zadovoljiti minimalne zahtjeve za sisteme proizvodnje za različite proizvodne metode jaja u skladu s Aneksom III., koji je sastavni dio ovog pravilnika.
- (2) Podatak o načinu uzgoja peradi, koji se nalazi na pakovanju jaja sastoji se, zavisno od načina držanja peradi, od riječi i brojeva:
 - a) "0 - jaja iz ekološkog uzgoja";
 - b) "1 - jaja iz slobodnog uzgoja";
 - c) "2 - jaja iz štalskog (podnog) uzgoja";
 - d) "3 - jaja iz kaveznog (baterijskog) uzgoja".
- (3) Podatak o načinu uzgoja peradi koji se nalazi na samim jajima sastoji se, zavisno od načina držanja peradi, od brojeva:
 - a) "0" za jaja iz ekološkog uzgoja;
 - b) "1" za jaja iz slobodnog uzgoja;
 - c) "2" za jaja iz štalskog (podnog) uzgoja;
 - d) "3" za jaja iz kaveznog (baterijskog) uzgoja.
- (4) Uslovi koji se moraju ispuniti da bi se odredili pojedini načini uzgoja propisani su posebnim propisima.

Član 18.

(Oznaka datuma minimalnog roka trajanja)

- (1) Datum minimalnog roka trajanja je fiksni i ne smije biti duži od 28 dana nakon nošenja.
- (2) Kada je označen datum nošenja, datum minimalnog trajanja utvrđuje se od prvog dana tog perioda.

Član 19.

(Pakovanja jaja sa oznakom "ekstra")

- (1) Riječ "ekstra" ili "ekstra svježe" može se koristiti kao dodatni pokazatelj kvaliteta na paketu koji sadrži jaja klase "A" do devet dana nakon što su jaja snesena.
- (2) Gdje se oznake iz stava (1) ovog člana koriste, datum nošenja i vremensko ograničenje od devet dana navode se na paketu i pakovanjima tako da su jasno vidljivi i čitljivi.

Član 20.

(Označavanje načina hranjenja)

Kada se označava način hranjenja kokoši nosilica, moraju biti ispunjeni sljedeći minimalni zahtjevi:

- a) da su žitarice kao sastojak hrane obuhvaćene u najmanje 60 % ukupne mase krmne smjese i pritom ne sadrže više od 15 % nusproizvoda žitarica;
- b) da pojedina žitarica čini najmanje 30 % krmne smjese, odnosno ako se krmna smjesa sastoji od više vrsta žitarica, svaka mora imati najmanje udio od 5 % u krmnoj smjesi.

Član 21.

(Informacije pri prodaji jaja u rasutom stanju)

Prilikom prodaje jaja u rasutom stanju (rinfuzi) moraju se potrošaču osigurati informacije, koje moraju biti dobro vidljive i jasno čitljive, i to:

- a) kategorija kvaliteta;
- b) masa u skladu s članom 6. ovog pravilnika;
- c) navođenje oznake načina uzgoja iz člana 17. ovog pravilnika;
- d) objašnjenje značenja oznake proizvođača;
- e) datum minimalnog roka trajanja.

Član 22.

(Kvalitet paketa)

Ne dovodeći u pitanje ostvarivanje zahtjeva u posebnim propisima o higijeni hrane, paketi moraju biti otporni na udarce, suhi, čisti i u dobrom stanju i biti od materijala koji štite jaja od stranih mirisa i rizika smanjenja kvaliteta.

Član 23.

(Industrijska jaja)

- (1) Industrijska jaja prodaju se pakovana u kontejnere obilježena crvenom trakom ili etiketom.
- (2) Na trakama ili etiketama moraju biti navedeni:
 - a) ime i adresa operatera za kojeg su jaja namijenjena;
 - b) naziv i adresa operatera koji šalje jaja;
 - c) riječi: "Industrijska jaja" velikim slovima visokim 2 cm i riječi: "Nepodobna za direktnu ishranu ljudi" slovima visokim najmanje 8 mm.

Član 24.

(Prepakivanje jaja)

- (1) Pakovana jaja klase "A" mogu biti prepakovana samo u centrima za pakovanje.
- (2) Svaki paket sadržavat će samo jaja iz jedne serije.

Član 25.

(Evidencije koje vode proizvođači)

- (1) Proizvođač mora voditi zasebnu evidenciju za svaki način uzgoja peradi koja mora sadržavati sljedeće podatke:
 - a) datum useljenja kokoši u objekat, starost kokoši i broj kokoši nosilica;
 - b) isključivanje kokoši nosilica iz daljnjeg uzgoja i proizvodnje;
 - c) dnevna proizvodnja jaja;
 - d) broj i/ili masa jaja dnevno otpremljenih ili prodatih;
 - e) naziv i adresu kupca.
- (2) Evidencija o hranjenju kokoši nosilica, u slučaju kada jaja klase "A" i njihova pakovanja nose tu oznaku, pored zahtjeva propisanih posebnim propisima o higijeni hrane, mora sadržavati i sljedeće podatke za svaku metodu hranjenja:
 - a) količinu i vrstu hrane koja se daje ili miješa na licu mjesta;
 - b) datum isporuke hrane.
- (3) U slučaju da proizvođači koriste više uzgojnih metoda na istom mjestu proizvodnje, informacije navedene u st. (1) i (2) ovog člana bit će raspodijeljene po objektima za držanje i uzgoj kokošaka.
- (4) Umjesto vođenja evidencije prodaje i isporuke, proizvođači mogu čuvati datoteke, fakture i dostaviti bilješke označene kao što je propisano u st. (1) i (2) ovog člana.

Član 26.

(Evidencije koje vode sakupljači)

- (1) Sakupljač mora voditi zasebnu evidenciju za svaki način uzgoja po danima, koja mora sadržavati sljedeće podatke:
 - a) količina prikupljenih jaja odobrenih od proizvođača, dajući naziv, adresu i broj proizvođača i datum ili period nošenja;
 - b) količine isporučenih jaja svakom centru za pakovanje, dajući ime i adresu i broj centra za pakovanje i datum ili period nošenja.
- (2) Umjesto vođenja evidencije prodaje i isporuke, sakupljači mogu čuvati datoteke, fakture i dostaviti bilješke označene kao što je propisano u stavu (1) ovog člana.

Član 27.

(Evidencije koje vode centri za pakovanje)

- (1) Centar za pakovanje mora voditi zasebnu evidenciju, "za svaki način uzgoja" po danima, koja mora sadržavati sljedeće podatke:
 - a) količinu neklasiranih jaja, koja je slomio proizvođač, dajući naziv, adresu i oznaku proizvođača i datum ili period nošenja;

- b) količinu jaja nakon što su razvrstana po kvalitetu, količini i masi;
 - c) količinu razvrstanih jaja primljenih iz drugih pakiranih centara, uključujući i oznaku tih centara za pakovanje i datum minimalne trajnosti;
 - d) količinu nerazvrstanih jaja dostavljenih u druge pakirane centre, koja je slomio proizvođač, uključujući i oznaku tih pakiranih centara i datum ili period nošenja;
 - e) broj i/ili masu dostavljenih jaja razvrstanih po kvalitetu i masi, datum pakovanja u slučaju jaja klase "B" ili datum minimalnog trajanja u slučaju klase "A" i od strane kupca s njegovom adresom i imenom.
- (2) Centri za pakovanje moraju evidentirati zalihe svake sedmice.
- (3) Ako jaja klase "A" i njihovi paketi nose oznaku o načinu hranjenja kokoši nosilica, centri za pakovanje koji koriste takve oznake treba da čuvaju odvojene bilješke u skladu sa stavom (1) ovog člana.
- (4) Umjesto čuvanja podataka o prodaji i dostavljanju, centri za pakovanje mogu čuvati datoteke, fakture i podatke o dostavi kako je označeno u st. (1) i (3) ovog člana.

Član 28.

(Vremenska ograničenja čuvanja podataka)

Podaci i datoteke koji se navode u čl. 11., 25., 26. i 27. ovog pravilnika čuvaju se najmanje 12 mjeseci od datuma njihova nastanka.

Član 29.

(Nadzor)

- (1) Nadzor nad provođenjem odredbi ovog pravilnika obavljaju nadležni inspeksijski organi.
- (2) Inspeksijskim nadzorom iz stava (1) ovog člana provjeravaju se jaja u svim fazama stavljanja na tržište.
- (3) Osim slučajnog uzorkovanja, provjera će biti obavljena na osnovu analize rizika, uzimajući u obzir vrstu i propusnost mjesta osnivanja kao i operaterovu prethodnu evidenciju u skladu sa standardima za stavljanje jaja na tržište.
- (4) Za jaja klase i "A" z uvoza provjere predviđene stavom (3) ovog člana treba obaviti i u vrijeme carinjenja i prije objavljivanja slobodnog protoka robe.
- (5) Jaja klase "B" iz uvoza bit će odobrena za slobodni protok robe samo poslije provjere i carinskog odobrenja da je njihovo konačno odredište prerađivačka industrija.
- (6) Osim slučajnog uzorkovanja, operateri koji vrše pregled određuju učestalost inspeksijskih usluga na osnovu analize rizika kako je navedeno u stavu (3) ovog člana, uzimajući u obzir najmanje:
 - a) rezultate prethodne provjere;
 - b) kompleksnost tržišta jajima;
 - c) stepen segmentacije u proizvodnji ili početak pakovanja;
 - d) količine proizvedenih ili pakovanih jaja;
 - e) bilo koje značajne promjene iz ranijih godina u vrsti jaja proizvedenih ili obrađenih ili u tržišnim metodama.
- (7) Inspeksijski nadzor provodi se redovno, nenajavljen, a podaci koji se nalaze u čl. 25., 26. i 27. ovog pravilnika dostupni su prilikom inspeksijskog nadzora.

Član 30.

(Odluke o nepoštivanju)

- (1) Odluke inspeksijskih organa iz člana 29. ovog pravilnika odnose se na cijelu seriju koja je bila podvrgnuta inspeksijskom nadzoru.
- (2) Ako se inspeksijskim nadzorom utvrdi da označena serija nije u skladu s ovim pravilnikom, bit će zabranjeni prodaja i uvoz jaja.
- (3) Nadležni inspeksijski organ koji je obavio nadzor provjerava da li je serija povučena u skladu sa stavom (2) ovog člana.

Član 31.

(Odstupanja od propisanih uslova kvaliteta)

- (1) Za serije jaja klase "A" dopuštena su sljedeća odstupanja od uslova propisanih ovim pravilnikom:

- a) u centru za pakovanje neposredno prije otpreme može biti najviše 5 % jaja s nedostacima u pogledu kvaliteta;
 - b) u prometu može biti najviše 7 % jaja s nedostacima u pogledu kvaliteta.
- (2) Prilikom kontrole jaja sa oznakom "ekstra" ili "ekstra svježa" nije dopušteno odstupanje u visini zračne komore ni u trenutku pakovanja, ni u trenutku uvoza.
- (3) Ako kontrolirana serija jaja sadrži manje od 180 jaja, procenti iz stava (1) ovog člana se udvostručuju.

Član 32.

(Odstupanja u odnosu na masu jaja)

- (1) Pri kontroli serije jaja klase "A" dopuštena odstupanja odnose se na masu po jajetu, odnosno u seriji jaja, može biti do 10 % jaja mase iz člana 6. ovog pravilnika, koja graniči sa označenom masom na pakovanju, ali ne više od 5 % jaja sljedeće niže mase.
- (2) Ako kontrolirana serija jaja sadrži manje od 180 jaja, procenti iz stava (1) ovog člana udvostručuju se.

Član 33.

(Odstupanja u odnosu na označavanje jaja)

Odstupanja od 20 % od jaja s nečitljivim oznakama bit će dopuštena u označenim serijama i paketima.

Član 34.

(Jaja za izvoz)

Jaja pakovana i namijenjena za izvoz, u pogledu kvaliteta, tržišta, označavanja ili dodatnih zahtjeva, mogu biti različita od onih propisanih ovim pravilnikom.

Član 35.

(Uvoz jaja)

- (1) Ako se jaja uvoze iz zemlje koja nema uvedene tržišne standarde istovjetne odredbama ovog pravilnika, nadležni organ će na zahtjev uvoznika posebno razmotriti uvoz jaja iz te zemlje, a procjena opravdanosti takvog uvoza obuhvata informacije o načinu označavanja i pakovanja jaja, načinu držanja kokoši nosilica, te mogućnosti kontrole svih poslovnih subjekata u zemlji iz koje jaja potiču.
- (2) Ako se procijeni da su uslovi iz stava (1) ovog člana prihvatljivi za uvoz jaja, jaja moraju imati oznaku države porijekla i oznaku proizvođača.
- (3) Ako se pokaže neophodnim, nadležni organ može zaključiti ugovor sa zemljom koja nema uvedene tržišne standarde istovjetne odredbama ovog pravilnika, a s ciljem osiguravanja uslova navedenih u st. (1) i (2) ovog člana.
- (4) Ako nije moguće provesti poređenje usklađenosti navedeno u stavu (1) ovog člana, na pakovanim jajima koja se uvoze mora biti vidljivo i čitljivo navedeno:
 - a) zemlja porijekla;
 - b) način uzgoja s natpisom: "Nije po standardima EU".

Član 36.

(Uzorkovanje)

- (1) Kontrola jaja u velikim paketima, koja ne sadrže manja pakovanja, provodi se uzimanjem uzorka jaja čiji je najmanji broj propisan u Aneksu I. koji je sastavni dio ovog pravilnika.
- (2) Kontrola jaja u malim pakovanjima, bez obzira da li su mala pakovanja u velikim paketima ili ne, provodi se uzimanjem uzorka pakovanja i jaja čiji je najmanji broj propisan u Aneksu II. koji je sastavni dio ovog pravilnika.
- (3) Kontrola serije koja je manja od 18 000 jaja provodi se na uzorku od najmanje 20 % velikih paketa.
- (4) Kontrola serije koja je veća od 18 000 jaja provodi se na uzorku od najmanje 10 % velikih paketa i od najmanje deset velikih paketa.
- (5) U slučaju nezapakovanih jaja izloženih ili stavljenih u prodaju, kontrola se provodi na uzorku od:
 - a) 100 % jaja, kada je broj jaja do 180,
 - b) 15 % ali ne manje od 180 jaja, kada je broj jaja veći od 180.

- (6) Osim slučajno obavljenih kontrola uzoraka, provjera jaja iz uvoza mora se provesti i na bazi analize rizika uzimajući u obzir tip subjekta u poslovanju s hranom čija jaja se provjeravaju, kao i uvida u evidenciju obavljenih prijašnjih provjera koje se odnose na usklađenost standarda kvaliteta jaja.
- (7) Jaja klase "A" iz uvoza prije stavljanja na tržište moraju se kontrolirati za vrijeme postupka carinjenja.
- (8) Jaja klase "B" iz uvoza moraju se kontrolirati za vrijeme postupka carinjenja, kada se utvrđuje da je njihovo krajnje odredište prerađivačka industrija.

Član 37.

(Kontrolne inspeksijske trake)

- (1) Nakon kontrole serije jaja, nadležna inspekcija obavezna je pričvrstiti kontrolnu inspeksijsku traku sa službenim žigom i sljedećim podacima:
- "Kontrolirano (datum) i (mjesto)";
 - ime ili registarski broj inspektora.
- (2) Kontrolna inspeksijska traka iz stava (1) ovog člana mora biti bijele boje s crvenim otiskom. Ako je prije kontrole nadležne inspekcije pakovanje jaja bilo zatvoreno, inspektor ga može otvoriti i nakon kontrole na njega pričvrstiti kontrolnu traku. Kontrolna traka može se prelijepiti preko originalne trake ili naljepnice.
- (3) Nakon kontrole malih pakovanja označenih natpisom "ekstra", kontrolna traka mora sadržavati podatke iz stava (1) ovog člana i riječ "ekstra" ispisanu italic pismom 1 cm visine.

DIO TREĆI - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 38.

(Utvrđivanje usklađenosti)

Za utvrđivanje usklađenosti proizvoda s propisanim općim zahtjevima kvaliteta u svrhu službene kontrole koriste se važeće metode propisane posebnim propisom, kao i druge validirane međunarodno priznate metode.

Član 39.

(Službene kontrole i inspeksijski nadzor)

Službene kontrole i inspeksijski nadzor provodit će se u skladu s važećim zakonskim propisima u Bosni i Hercegovini.

Član 40.

(Prestanak važenja odredbi)

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje primjena odredbi od čl. 8. do 34. pravilnika o kvalitetu jaja i proizvoda od jaja ("Službeni list SFRJ", broj 55/89) kojima se propisuje kvalitet jaja.

Član 41.

(Prijelazne odredbe)

Jaja proizvedena u skladu s propisima iz člana 40. ovog pravilnika mogu se stavljati na tržište šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog pravilnika.

Član 42.

(Stupanje na snagu)

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 48/10
21. januara 2010. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Vijeća ministara BiH
Dr. Nikola Špirić, s. r.

ANEKS I.

BROJ JAJA U SERIJI	BROJ JAJA ZA KONTROLU	
	Broj jaja kontroliranih po seriji %	Minimalan broj jaja
do 180	100	-
181 do 1 800	15	180
1 801 do 3 600	10	270
3 601 do 10 800	5	360
10 801 do 18 000	4	540

18 001 do 36 000	3	720
36 001 do 360 000	1,5	1 080
više od 360 000	0,5	5 400

ANEKS II.

BROJ JAJA U SERIJI	BROJ JAJA ZA KONTROLU	
	Broj jaja kontroliranih po malom pakiranju %	Broj jaja kontroliranih po pakiranju %
do 180	100	100
181 do 1 800	15	100
1 801 do 3 600	10	100
3 601 do 10 800	5	100
10 801 do 18 000	4	100
18 001 do 36 000	3	100
36 001 do 360 000	1,5	100
više od 360 000	0,5	100

ANEKS III.

MINIMALNI ZAHTJEVI ZA SISTEME PROIZVODNJE ZA RAZLIČITE METODE PROIZVODNJE JAJA

- (1) Jaja proizvedena na otvorenom moraju zadovoljavati sljedeće uslove:
- kokoši moraju imati dnevni kontinuirani pristup otvorenom. Međutim, ovaj zahtjev ne sprečava proizvođača za ograničen pristup na ograničen vremenski period u jutarnjim satima u skladu s uobičajenom dobrom proizvođačkom praksom, uključujući i dobru stočarsku praksu. U slučaju drugih ograničenja, uključujući i veterinarska ograničenja, usvojena pod kontrolom zakona Bosne i Hercegovine kako bi se zaštitila javnost i zdravlje životinja, što ima kao učinak ograničen pristup kokoši na otvorenom, jaja se mogu prodavati kao "jaja uzgojena na otvorenom" za vrijeme trajanja ograničenja, ali ni pod kojim okolnostima za više od 12 sedmica;
 - otvoreni prostor u koji kokoši imaju pristup mora biti uglavnom pokriven vegetacijom i ne može se koristiti za druge svrhe, osim za voćnjake, šume i ispašu stoke, ako ima ovlaštenje nadležnih vlasti;
 - na otvorenom ne smije biti više od 2 500 kokoši po hektaru tla, odnosno svakoj kokoši moraju biti dostupna 4 m² u svako doba. Međutim, gdje je najmanje 10 m² po kokoši dostupno i gdje se prakticira rotacija, kokoši imaju čak i pristup cijelom području za vrijeme života jata, svaki komad zemlje mora se koristiti u bilo koje doba, i mora biti osigurano najmanje 2,5 m² po kokoši;
 - otvoreni prostori ne smiju se širiti izvan radijusa od 150 m od najbližeg otvora na objektu za ispušćavanje kokoši. Dozvoljeno je proširenje do 350 m od najbližeg otvora na objektu za ispušćavanje kokoši pod uslovom da je dovoljan broj skloništa i da su ravnomjerno raspoređena po cijelom unutrašnjem ispustu, s najmanje četiri skloništa po hektaru.
- (2) "Jaja iz objekata za uzgoj kokoši" moraju biti proizvedena u sistemima proizvodnje koji zadovoljavaju najmanje uslove navedene u posebnom propisu kojim su utvrđeni minimalni standardi za zaštitu kokoši nosilica.
- (3) Jaja kokoši iz kaveza moraju biti proizvedena u sistemima proizvodnje koji zadovoljavaju posebne propise kojim su utvrđeni minimalni standardi za zaštitu kokoši nosilica.
- (4) Vijeće ministara BiH, na prijedlog nadležnog organa, može izmijeniti parametre navedene u st. (1) i (2) ovog aneksa, utvrđujući manje od 350 kokoši nosilica ili uzgojnih kokoši nosilica, a u skladu s posebnim propisom kojim se utvrđuju minimalni standardi za zaštitu kokoši nosilica.